

Gemeentelijk rioleringsplan Venlo

Financiële actualisatie

exploitatie GRP 2017-2026

Voorzichtig voorsorteren op
klimaatontwikkeling in een gezonde
leefomgeving, Ambities afgestemd op
financiën

datum 30-10-2017

Colofon

Tekst:

- Gemeente Venlo
- Tauw bv

Voorwoord

Voor u ligt de financiële actualisatie van het Gemeentelijk rioleringsplan Venlo. GRP 2017-2026. Deze financiële actualisatie vervangt de exploitatie van het door de gemeenteraad in december 2014 vastgestelde GRP 2014-2023.

Op grond van de nota reserves en voorzieningen is een herziening van de exploitatie middels een 3 jaarlijkse actualisatie, verplicht. Het versnellingsprogramma 2016 en de ambities met betrekking tot een waterrobuuste en klimaatbestendige leefomgeving, vragen tevens om een bijstelling van de exploitatie GRP.

De beleidsontwikkelingen ten aanzien van water en riolering zijn zodanig dat het in 2014 vastgestelde beleid niet wijzigt. Het GRP 2014-2023 “droge voeten in een gezonde leefomgeving, ambities afgestemd op financiën” kan dan ook als vigerend beleidsplan van kracht blijven met inachtneming van de deze geactualiseerde financiële exploitatie.

In 2018 wordt de Agenda Groen & Water vastgesteld, waarin de ambities staan in welke mate en binnen welke termijn de gemeente Venlo klimaatbestendig wil worden. In voorliggende actualisatie exploitatie GRP zijn (beperkt) maatregelen (vanaf 2021), op basis van een eerste voorzichtige inschatting, meegenomen. De toekomst moet uitwijzen in hoeverre deze eerste inschatting aan de nog in te vullen ambitie voldoet. Tijdens de volgende actualisatie van het GRP wordt dit meegenomen.

In deze financiële actualisatie is nader ingegaan op de nieuwe ontwikkelingen en hoe deze zijn verwerkt in de exploitatie 2017-2026 .

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Verband met GRP 2014-2023.....	1
1.2	Beleid GRP 2014-2023 (vastgesteld 2014).....	1
2	Ontwikkelingen 2014-2017 en verder	3
2.1	Samenwerking in de waterketen	3
2.2	Klimaatontwikkeling en Agenda Groen & Water	4
2.3	Versnellingsprogramma 2016	6
2.4	Meerjarige raambestekken.....	6
2.5	Leeftijd rioolstelsel.....	7
2.6	Grondwater	7
2.7	Meten en monitoren	7
3	Financiële actualisatie GRP toelichting Financiën.....	8
3.1	Algemeen	8
3.2	Lasten	9
3.3	Opbrengsten, toerekening en kostendekking.....	13
3.4	Risicoanalyse	16
4	Voornaamste verschillen met oude exploitatie voor de diverse exploitatieonderdelen	18
4.1	Inkomsten (baten):	18
4.2	Lasten (kosten)	18
4.3	Vergelijking onder de streep.....	21
Bijlage 1	Stand van zaken uitvoeringsprogramma GRP (stand sept. 2017).....	22
Bijlage 2	Toelichting kostenposten exploitatie riolering.....	25
Bijlage 3	Toelichting baten exploitatie riolering	29
Bijlage 4	Exploitatie riolen 2017-2026	31
Bijlage 5	Randvoorwaarden en uitgangspunten kostenberekening en exploitatie	33

1 Inleiding

1.1 Verband met GRP 2014-2023

In haar vergadering van 17 december 2014 heeft de gemeenteraad het verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2014-2023 inclusief de exploitatieopzet (kostenraming en prioritering) vastgesteld. In deze eerste financiële actualisatie is nader ingegaan op de nieuwe ontwikkelingen en hoe deze zijn verwerkt in de nieuwe exploitatie.

1.2 Beleid GRP 2014-2023 (vastgesteld 2014)

De looptijd van het beleid opgenomen in het GRP is 10 jaar (van 2014 tot en met 2023.) De financiële exploitatie wordt driejaarlijks bijgesteld.

Vanuit de wet Milieubeheer wordt voorgeschreven dat gemeenten hun rioleringsstaken in een plan onderbouwen. Dit plan vormt de basis om op een doelmatige en verantwoorde wijze invulling te geven aan de (verbrede) gemeentelijke rioleringsstaken. Deze taken worden volledig bekostigd uit de te heffen rioolheffing.

In het GRP zijn een vijftal doelen geformuleerd, waarlangs de afval-, hemel- en grondwatertaken worden omschreven.

1. Doelmatige inzameling van binnen gemeentelijk geproduceerd stedelijk afvalwater.
2. Doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater.
3. Beperken van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming in het openbaar gemeentelijk gebied.
4. Het transport van het ingezamelde water naar een geschikt lozingspunt/verwerkingspunt; waarbij:
  - Ongewenste emissies naar oppervlaktewater, bodem, grondwater zoveel mogelijk worden voorkomen.
  - Zo min mogelijk overlast voor de omgeving wordt veroorzaakt (in de breedste zin van het woord).
5. Doelmatig beheer en nastreven van duurzaamheid.

Op basis van de hierboven genoemde doelen is op hoofdlijnen een vertaalslag gemaakt naar de benodigde maatregelen. Daarnaast is in het GRP (hoofdstuk 4 financiën) inzichtelijk gemaakt welke kosten en opbrengsten gemoeid zijn om invulling te geven aan de gestelde doelen en ambities voor de komende periode.

Hierbij is onder meer rekening gehouden met:

- Het prioriteren van maatregelen.
- Het combineren van werkzaamheden.
- Het meeliften met andere projecten.
- Toetsing van maatregelen op doelmatigheid.
- Nieuwe ontwikkelingen.

Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma ter goedkeuring aan het college voorgelegd. Operationele programma's geven een nadere uitwerking van het GRP waarin voor het betreffende jaar concreet is aangegeven welke voorzieningen worden aangelegd, welke onderzoeken worden uitgevoerd en welke instandhoudingsmaatregelen worden getroffen. In overeenstemming met het vastgestelde beleidkader binnen de gemeente Venlo wordt een (financiële) actualisatie van het plan tenminste iedere drie jaar aan de gemeenteraad voorgelegd. Dit betreft echter altijd een momentopname, in dit geval gebaseerd op informatie

oktober 2017. Nieuwe ontwikkelingen en informatie, zoals bv de vaststelling van de Agenda Groen & Water, kunnen consequenties hebben voor de exploitatie.

Het GRP 2014-2023 vormt een solide basis voor droge voeten in een gezonde leefomgeving. Met deze actualisatie zijn voorzichtige stappen gezet naar een waterrobuust Venlo; zoals verwoord in de subtitel van dit rapport 'Voorzichtig voorsorteren op klimaatontwikkeling in een gezonde leefomgeving, ambities afgestemd op financiën.'

2 Ontwikkelingen 2014-2017 en verder

Ten opzichte van het in 2014 vastgestelde GRP hebben er ontwikkelingen plaatsgevonden die effect hebben op de exploitatie. De belangrijkste ontwikkelingen van de afgelopen tijd en voor de toekomst zijn hierna genoemd, deze zijn in de navolgende paragrafen in hoofdlijnen toegelicht:

- Samenwerking in de waterketen.
- Klimaatontwikkeling.
- Agenda Groen & Water.
- Versnellingsprogramma.
- Meerjarige raambestekken.
- Leeftijd rioelstelsel.
- Grondwater.

2.1 Samenwerking in de waterketen

De afgelopen periode zijn de volgende stappen gezet in de regionale samenwerking:

Visiedocument 'waardevol groeien' (november 2015):

Deze Limburg brede visie beoogt richting te geven aan de lange termijn ontwikkeling van het (afval)waterbeheer in de provincie Limburg en vormt de volgende stap in de samenwerking die de afgelopen jaren in de provincie Limburg is opgebouwd. De visie sluit aan bij de ambities van Venlo voor wat betreft regionale samenwerking en op de visie uit het GRP 2014-2023.

De visie is een leidraad waarbij wordt voortgebouwd op hetgeen de gemeente heeft. Vanuit kennisontwikkeling en samenwerking stemt de gemeente de organisatie van het waterbeheer voortdurend met de partners af. In de visie wordt ingezet op het anders omgaan met hemelwater en dit van de riolering af te koppelen. Door afstemming van de waterketen op het watersysteem worden investeringen gedaan op plaatsen waar dit het meest effectief is. Op deze wijze kunnen de partners de totale maatschappelijke kosten reduceren. Daarnaast kan afwenteling voorkomen worden door water als sturend thema mee te nemen bij planontwikkelingen.

Bestuurlijk convenant 'samenwerken in de waterketen' (maart 2016):

Het betreft een actualisatie van het eerdere convenant uit 2011. In het convenant zijn de volgende drie hoofddoelstellingen geformuleerd, deze zijn niet gewijzigd ten opzichte van 2011:

1. Kosten: streven naar 12,6 %¹ maatschappelijke kostenbesparing (ten opzichte van referentiejaar 2010) voor de kosten van riolering en zuivering in 2020.
2. Kwaliteit: de samenwerking levert een bijdrage aan doelmatig waterketenbeheer, het verhogen van de kwaliteit van leefomgeving en watersysteem.
3. Kwetsbaarheid: partners delen kennis en kunde (inclusief innovaties) en zoeken naar samenwerkingskansen om nieuwe ontwikkelingen als afname vakmensen, regelgeving en bezuinigingen het hoofd te kunnen bieden.

Door de verankering van de Limburg brede visie 'waardevol groeien' in het convenant is een duidelijke gezamenlijke koers uitgezet voor de onderlinge samenwerking. Het convenant levert een belangrijke kans op voor verbreding van de samenwerking binnen Limburg.

---

¹ Is verhoogd van oorspronkelijk 10% (2011) naar 12,6%

Bovendien verkleinen hierdoor de risico's dat partijen door een andere koers uit elkaar groeien.

Stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater – onderdeel van 'Waterklaar'² (februari 2017): De stimuleringsregeling is gericht op het afkoppelen van hemelwater bij particulieren en het realiseren van een 'sneeuwbaaleffect' door de inzet van ambassadeurs. De regeling voorziet in een verdubbeling van de gemeentelijke subsidiebijdrage door het waterschap voor de initiatiefnemer. De lasten gemoeid met deze subsidieregeling zijn meegenomen in deze actualisatie van het GRP.

Gezamenlijk uitvoeringsprogramma Limburgse peelen en regio Venlo-Venray:

In de samenwerking zijn/worden de onderstaande projecten opgepakt:

- Onderzoek beheer elektromechanische rioolinstallatie (gemalen).
- Haalbaarheidsstudie gezamenlijk ontwerp en beheer grondwatermeetnetten.
- Regionale communicatiecampagne anders omgaan met regenwater, waarvoor de regionale website 'waterklaar.nl' is opgezet.
- Pilot gezamenlijk meetplan Limburg Noord.
- Onderzoek meten databeheer en rekenen.
- Dynamisch BRP: onderzoek op zuiveringskringniveau waarbij het systeem van gemeentelijke rioolstelsels én zuivering worden bekeken als ware het één systeem. De volgende projecten maken hier onderdeel van uit:
  - Actualisatie van data en rekenbestand.
  - Onderzoek naar wijze waarop data up-to-date blijft.
  - Uitvoeren berekeningen.

Verdergaande samenwerking in de waterketen

Momenteel vindt onderzoek plaats naar een verdergaande samenwerking in de waterketen, hierin wordt nog gezocht naar de juiste vorm en op welke schaal hier invulling aan te geven. Venlo volgt deze ontwikkeling met belangstelling, echter vooralsnog ziet Venlo deelname aan het onderzoek hiernaar als niet doelmatig, mede gelet op de schaalgrootte van de gemeente. Venlo houdt wel een groeimodel voor ogen waarbij al naar gelang de behoefte, nut en noodzaak kan worden deelgenomen. In de actualisatie is dan ook slechts beperkt rekening gehouden met benodigd budget.

2.2 Klimaatontwikkeling en Agenda Groen & Water

Het klimaat verandert! Het weer wordt extremer. Op basis van inschattingen door het KNMI zijn de gevolgen hiervan voor Nederland: een stijgende zeespiegel, nattere winters, 's zomers vaker hevige regenbuien, meer hitte en langere droogteperiodes. Dit kan verstrekkende gevolgen hebben voor onze leefomgeving en de economie.

De Agenda Groen & Water is een beleidsnota gericht op groen-, natuur-, landschaps- en watersystemen. De beleidsnota formuleert kaders en beleidsregels voor de groenblauwe ambities voor Venlo en biedt een uitnodigend kader voor initiatieven van derden. De Agenda Groen & Water is als het waren een 'parapluplan' voor alle thema's ten aanzien van groen en water. Zo omvat zowel de Agenda Groen & Water als het GRP het thema klimaat. Een klimaatbestendige stad is noodzaak voor een aantrekkelijke stad. De gemeente wil hevige piekbuien en toenemende hitte en droogte in de toekomst het hoofd kunnen bieden.

---

² Waterklaar is een initiatief in Noord-Limburg wat bij moet dragen aan het behalen van de stedelijke wateropgave en het klimaatbestendig maken van de leefomgeving, door het water vast te houden in de haarvaten van het watersysteem.

Belangrijk onderdeel van de Agenda Groen & Water is de ambitiekeuze in welke mate en binnen welke termijn de gemeente Venlo klimaatbestendig gaat worden. Hiervoor voert de gemeente een klimaatstresstest uit, waarmee zij prioriteiten kan stellen en de noodzakelijke financiële consequenties in beeld komen.

De resultaten van de klimaatstresstest zijn in grote mate bepalend voor de ambitiekeuze. De volgende ambities zijn benoemd:

- A. Uitrekenen schadepost “niets doen”
- B. Mee koppelen herinrichting en renovatie openbare ruimte en vastgoed
- C. Prioritaire knelpunten oplossen op basis van klimaatscan
- D. Uitvoeringsprogramma voor Venlo volledig klimaatbestendig

De Agenda Groen & Water is naar verwachting in 2018 gereed, terwijl het GRP nu wordt geactualiseerd. De ambitiekeuze ten aanzien van klimaatadaptatie in de Agenda Groen & Water is echter bepalend voor de te nemen maatregelen en het tempo. Dit zal dan ook vertaald dienen te worden in het uitvoeringsprogramma van het GRP. Vooruitlopend op de ambitiekeuze is in deze financiële actualisatie van het GRP beperkt ruimte voor meeliften bij (renovatie) werkzaamheden in de openbare ruimte en het benutten van kansen.

In de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie is afgesproken dat gemeenten in 2020 klimaatbestendig moeten handelen en in 2050 (zo goed mogelijk) klimaatbestendig moeten zijn. Hierbij wordt de trits: weten, willen, werken gehanteerd.

De Agenda Groen & Water richt zich qua klimaatbestendigheid met name op³:

- Als gemeente het goede voorbeeld te geven
- Uitvoeren van een klimaatstresstest (weten) en verwerken in een groenblauwe basisstructuurkaart
- Creëren van bewustwording en voorlichting
- Inzetten op belonen, prikkelen en stimuleren van burgers
- Nieuwe initiatieven ruimtelijk / klimaatadaptief in te richten
- Ruimte maken voor en investeren in groen en water in het stedelijk gebied

Klimaatstresstest en maatregelen

Vanuit het GRP wordt momenteel een klimaatstresstest licht binnen de regionale samenwerking uitgevoerd. In deze financiële actualisatie GRP is (vanaf 2021) beperkt rekening gehouden met de hieruit naar voren komende maatregelen, mede omdat op dit moment niet inzichtelijk is wat de impact van de stresstest is. Na verwerking van de klimaatstresstest en het vaststellen van de Agenda Groen & Water met daarin de ambitiekeuze voor klimaat, kan dit worden doorvertaald naar de exploitatie van het GRP. Op basis daarvan kan concrete uitwerking worden gegeven bij de invulling van de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's van het GRP.

Binnen Venlo zijn enkele kwetsbare gebieden in beeld, op basis van in het verleden opgetreden overlast bij hevige buien. De afgelopen periode zijn deze kwetsbare gebieden aangepakt om de kans op wateroverlast te verminderen, binnen de grenzen van doelmatigheid en waar mogelijk door het benutten van restcapaciteit in het stelsel. Ook de komende periode zijn nog enkele van deze maatregelen voorzien, aangezien deze maatregelen bijdragen aan het verminderen van wateroverlast op sommige locaties. Op

³ Uit de 'richtinggevende uitspraken Agenda Groen & Water'

basis van de klimaatontwikkeling lijkt de kans op wateroverlast ondanks deze maatregelen weer toe te nemen. Door de stresstest komen nieuwe uitdagingen in beeld. Op basis daarvan worden maatregelen bepaald die passen binnen de doelstellingen van het GRP en afgestemd zijn op de in te vullen ambities voor klimaat binnen de Agenda Groen & Water (met inachtneming van de risico's).

De benodigde maatregelen zullen niet beperkt blijven tot de openbare ruimte. Ook op particuliere terreinen zullen maatregelen nodig zijn. Hiervoor is een eerste aanzet gemaakt met de stimuleringsregeling afkoppelen. De gemeente en particulieren kunnen zich echter niet wapenen tegen alle buien die kunnen vallen.

Vanuit het GRP kan alleen worden ingezet op die klimaatmaatregelen die passen binnen de invulling van de zorgtaken uit het GRP (regenwateroverlast en grondwater in relatie tot droogte). Voor de overige klimaatmaatregelen zoals hittestress en droogte (niet grondwater gerelateerd) zullen mogelijk additionele middelen vanuit andere programma's noodzakelijk zijn.

2.3 Versnellingsprogramma 2016

Uit een analyse van voorgaande jaren is gebleken dat steeds niet alle onderdelen van de geplande en in gang gezette projecten aan het einde van het programmajaar volledig zijn uitgevoerd of afgerekend. Er is sprake van een faseverschil in tijd tussen de opdracht, de daadwerkelijke uitvoering en de afrekening. Dit gebeurt jaarlijks en heeft een na-ijleffect op de stand van de voorziening. Om dit na-ijleffect te verkleinen is in 2016 een eenmalig 'versnellingsprogramma' opgestart.

Uitgangspunt voor dit versnellingsprogramma is dat op basis van de prognose van de uitvoering van de GRP projecten, de werkelijke stand van de voorziening GRP aansluit op de stand van de voorziening eind 2016, zoals deze is opgenomen in de exploitatie GRP 2014-2023.

Het versnellingsprogramma is nog niet afgerond. Behalve dat een aantal projecten hieruit afhankelijk zijn van de projecten waarin deze meeliften, spelen ook onvoorziene wijzigingen in processen een rol, zoals:

- Benodigde opstarttijd bij het verwerken van het versnellingsprogramma (opdrachtverstrekking, administratieve verwerking, spreiding vanwege personele capaciteit en benodigde tijdelijke extra personele capaciteit).
- Beëindiging van contracten van flexibele krachten in de tweede helft van 2016. De daarop volgende prioritering van de reguliere werkzaamheden ging voor op het versnellingsprogramma.
- Totstandkoming van een Limburg-brede stimuleringsregeling afkoppelen regenwater, vergde meer voorbereiding en afstemming binnen de samenwerkingspartners Limburg breed waardoor besluitvorming over deze regeling pas eind 2016 plaats kon vinden.

Het alsnog realiseren van het versnellingsprogramma is voorzien, mede door in te zetten op aanbesteding van ingenieursdiensten. Dit vergt echter ook nog de nodige personele inspanning en voorbereiding van de gemeentelijke organisatie zelf, waarvoor tijdelijk extra capaciteit is benodigd. Dit is één van de uitgangspunten in de financiële actualisatie.

2.4 Meerjarige raambestekken

De afgelopen periode heeft de gemeente enkele meerjarige raambestekken op de markt gebracht die betrekking hebben op instandhoudingsmaatregelen aan rioolsysteemonderdelen. Hierbij vervult de gemeente een regierol en laat de wijze van uitvoering meer over aan de markt. Op deze manier kan de gemeente beter inspelen op nieuwe ontwikkelingen en het handhaven en verbeteren van de kwaliteit. Deze manier van

werken heeft geleid tot lagere kosten en zal voor de komende periode worden voortgezet. Dit is in de actualisatie verwerkt.

2.5 Leeftijd rioelstelsel

Jaarlijks wordt op basis van de inspectieresultaten vrijvervalriolering een prognosematrix uitval geactualiseerd. Aan de hand van de matrix wordt een prognose gemaakt voor de te verwachte uitval van leidingen en putten. Deze prognose laat zien dat de eerder verwachte restlevensduur van 100 jaar niet wordt behaald.

De uitval blijft op de korte termijn beperkt, mede door alle instandhoudingsmaatregelen van de afgelopen periode en door de leeftijdsopbouw van het stelsel. Op de lange termijn blijkt op basis van de matrix wel meer uitval op te treden.

Het verkregen beeld uit de matrixanalyse is gebruikt voor het bijstellen van de financiële reservering instandhouding. Zodra de komende jaren uit nieuwe inspectieresultaten een significante stijging van schadebeelden hier aanleiding toe geeft, zal hierop worden geanticipeerd bij de eerstvolgende financiële actualisatie. Op deze wijze wordt 'de vinger aan de pols gehouden'

2.6 Grondwater

Ten aanzien van de grondwaterzorgplicht worden momenteel een drietal onderzoeken uitgevoerd:

1. Onderzoek optimalisatie peilbuisbeheer Venlo: het onderzoek met name gericht om te kijken of een efficiency slag (laaghangend fruit) mogelijk is op de huidige werkwijze.
2. Onderzoek naar effecten op het grondwater als gevolg van stedelijke ontwikkeling en klimaat, met name gericht op hoe Venlo invulling geeft aan de grondwaterzorgplicht (hierover wordt de gemeenteraad separaat geïnformeerd).
3. Daarnaast neemt Venlo deel aan het, binnen de regionale samenwerking opgepakt onderzoek naar gezamenlijk peilbuisbeheer.

De resultaten van deze drie onderzoeken zijn bepalend voor de wijze waarop Venlo operationeel invulling blijft geven aan de grondwaterzorgplicht. Voor de financiële actualisatie is rekening gehouden met vooralsnog gelijkblijvende uitvoeringskosten, de kosten voor de onderzoeken zijn meegenomen.

2.7 Meten en monitoren

Behalve een grondwatermeetnet wil de gemeente steeds meer aan de riolering gaan meten. Op deze manier ontstaat een groter inzicht in het functioneren van de riolering. Bovendien kan door middel van sturing de berging in het rioelsysteem beter worden benut. Hierdoor kunnen overstorten naar oppervlaktewater worden gereduceerd. Ook verschaft het meten meer inzicht in het stelselgedrag, op grond waarvan de gemeente met meer inzicht keuzemaatregelen kan afwegen. Hierdoor kunnen benodigde investeringen op een meer verantwoorde en doelmatige wijze worden gemaakt. In de financiële actualisatie is beperkt rekening gehouden met een uitbreiding op meten en monitoren.

3 Financiële actualisatie GRP toelichting Financiën

3.1 Algemeen

De belangrijkste ontwikkelingen van het waterbeleid voor gemeenten zijn genoemd in het beleidsonderdeel van het verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2014-2023. Zoals aangegeven betreft de huidige actualisatie alleen een financiële actualisatie. Het beleid uit het eind 2014 vastgestelde GRP blijft het uitgangspunt met een financiële vertaling naar de huidige inzichten. Bij de beschrijving van de inkomstenkant ter dekking, zijn tevens de consequenties voor de rioolheffing op korte termijn aangegeven, met een doorkijk voor de langere termijn.

Belangrijkste uitgangspunt bij het bepalen van de baten is 100% kostendekking. Wettelijk is voorgeschreven dat de baten niet hoger mogen zijn dan de lasten. Daarnaast is voor het onderdeel rioolheffing ook het streven de lastendruk voor de inwoners en de bedrijven van de gemeente Venlo zo veel mogelijk te beperken en een stijging van de lasten te voorkomen.

Op grond van de geactualiseerde exploitatieopzet is voor de periode 2017-2026 een jaarlijkse uitgave van gemiddeld circa € 8,9 miljoen (inclusief geëgaliseerde BTW en overhead) aan riolering gecalculeerd. Hierin is rekening gehouden met het versnellingsprogramma en de ontwikkelingen zoals benoemd in hoofdstuk 2. Op basis van het uitgangspunt 100% kostendekkendheid is een rioolheffing noodzakelijk van gemiddeld € 8,67 miljoen, rekening houdend met de inzet van de egalisatievoorziening. Uitgangspunt bij de exploitatieopzet is dat het tarief gedurende de exploitatieperiode niet stijgt, behoudens een jaarlijkse indexering. Conform de programmabegroting 2018-2022 is voor de indexering van het tarief van 2018 ten opzichte van 2017 gerekend met 0,2%. Dit tarief is vanaf 2018 in de exploitatie constant gehouden. Voor 2017 is in de exploitatie gerekend met het volgens de verordening rioolheffing 2017 vastgestelde tarief.

In dit rekenmodel van de exploitatie is gecalculeerd met constante prijzen en tarieven (prijsspeil 2017). Afhankelijk van de begrotingsuitgangspunten die jaarlijks bij de kadernota door de raad worden vastgesteld, zullen zowel de prijzen als de tarieven worden geïndexeerd. Om aansluiting bij de realisatie en de begroting te houden, is 2017 als eerste jaar ook nog opgenomen in de exploitatie.

De exploitatieopzet voor de komende planperiode is gemaakt om de benodigde baten te berekenen. Het resultaat van deze exploitatierekening wordt meerjarig gemuteerd aan de egalisatievoorziening om zo te voorkomen dat jaarlijkse uitschieters in de uitgaven leiden tot tariefschommelingen.

Prioritering maatregelen

Het spreekt voor zich dat niet alle maatregelen in het eerste planjaar kunnen worden uitgevoerd. Bij het inplannen van de maatregelen is zoveel mogelijk rekening gehouden met de haalbaarheid van uitvoering in de geplande jaarschijf en de urgentie van de maatregel. De urgentie wordt mede bepaald door de kosten van de maatregel en het effect (kosten-baten analyse) Bij het terugdringen van de vuiluitworp op oppervlaktewater via de riooloverstorten gaat de aandacht in eerste instantie uit naar de kwetsbare oppervlaktewateren.

Wanneer kansen, zoals meeliftmogelijkheden met herinrichtingsplannen en wegonderhoud zich voordoen, wordt hierop ingespeeld. Dit geldt voor zover deze ontwikkelingsplannen nu al in beeld zijn. Ook het bereiken van synergie bij het uitvoeren van maatregelen geeft aanleiding deze maatregelen eerder in te plannen. Bijvoorbeeld maatregelen ten behoeve

van de verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit waarbij de kans op wateroverlast aanzienlijk kan worden verminderd.

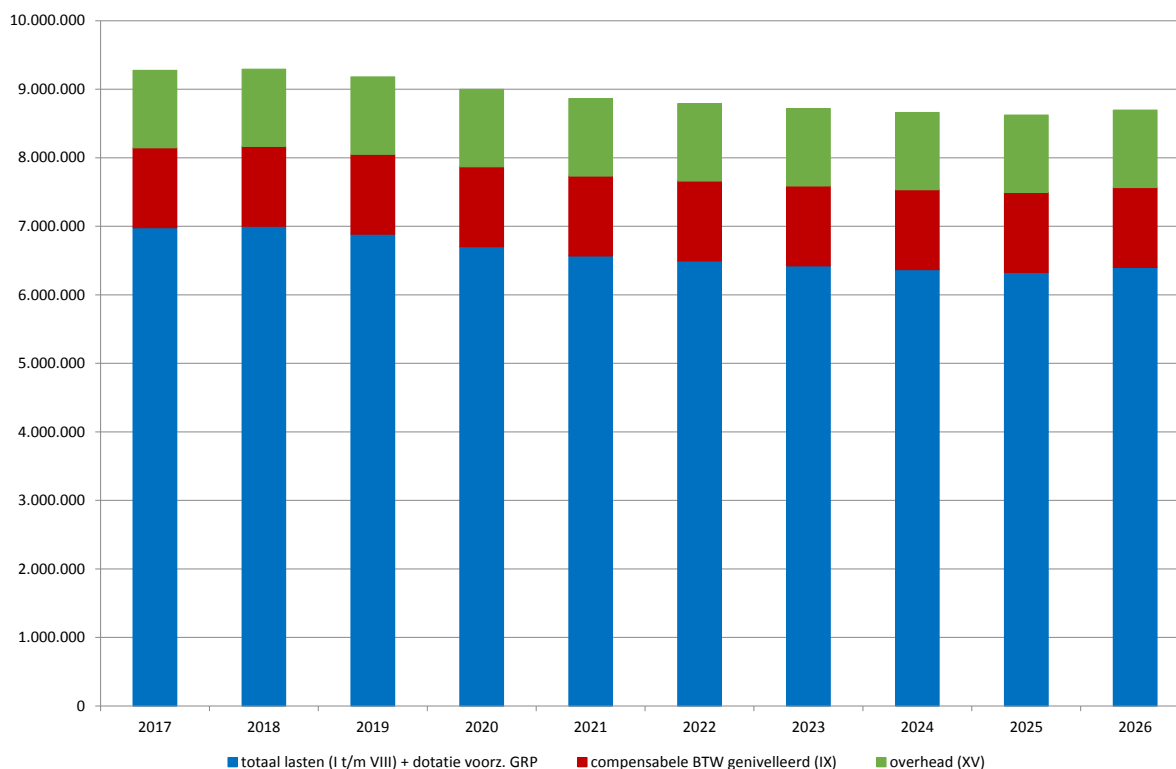
3.2 Lasten

Kostenposten

Voor het GRP is het van belang dat voldoende inzicht bestaat in de omvang van de maatregelen die gemeoid zijn met de uitvoering van het beschreven beleid. Een raming van de kosten van deze maatregelen, levert een beeld op van de benodigde middelen die vervolgens kunnen worden vertaald in een kostendeekkende riolheffing.

Om de kosten voor de komende planperiode zo goed mogelijk in te schatten, zijn van de op hoofdlijnen beschreven nieuwe maatregelen (watertaken) en de maatregelen voor instandhouding en beheer van het systeem (instandhouding) de kosten bepaald en is een prognose van het uitvoeringsjaar gemaakt. Hiermee wordt inzicht gegeven in welke kosten noodzakelijk zijn voor nieuwe investeringen en instandhouding op jaarbasis. De kosten voor deze maatregelen vormen de voornaamste input voor een exploitatieberekening. Samen met de overige kosten die volgen uit de gestelde beleidsdoelen en relatie hebben met de organisatie van de watertaken, zijn de totale jaarlijkse rioleringskosten bepaald.

Een overzicht van de jaarlijkse lasten voor de planperiode van dit GRP is weergegeven in figuur 1. In bijlage 2 is een nadere toelichting bij de uitgangspunten voor deze berekening vermeld.

Figuur 1 Lastenontwikkeling incl. (vaste) dotatie voorz. GRP, genivelleerde BTW en overhead excl. mutatie egalisatievoorziening GRP

Voor de bepaling van de lasten in de exploitatie zijn de kosten van de maatregelen verdeeld over de volgende kostenposten.

- Communicatie en onderzoek (I).
- Reiniging en inspectie (II).
- Vaste kosten en overig (III).
- Correctief serviceonderhoud (IV).
- Reiniging wegen rioleringen (V).
- Kapitaallasten (VI).
- Kapitaallasten riolering buitengebied (VII).
- Lasten heffing en invordering BsGW (VIII).
- BTW (IX).
- Watertaken (X).
- Instandhouding (XI).
- Overhead (XV).

In bijlage 2 is een toelichting gegeven van de in het GRP gehanteerde onderverdeling van kostenposten. In hoofdstuk 4 is een toelichting van de voornaamste verschillen tussen de oude en nieuwe exploitatie weergegeven, voor de diverse posten.

Uitvoering werkzaamheden

De uitvoering van veruit de meeste maatregelen in het GRP kunnen als planmatig worden aangemerkt. De maatregelen die hieronder vallen, kunnen over het algemeen op basis van een vooraf op te zetten werkschrijving (bestek) worden uitgewerkt. De uitvoering van deze werkzaamheden wordt uitbesteed.

Hierop is het gemeentelijk aanbestedingsbeleid van toepassing. Dit beleid is er op gericht zo concurrerend mogelijke inschrijvingen te verkrijgen met een zo gunstig mogelijke prijs/kwaliteitsverhouding. Ook het correctieve onderhoud wordt op basis van een meerjarig bestek uitgevoerd. Het betreft hier kleinschalige, meest voorkomende, vaak specialistische herstelwerkzaamheden waarbij de snelheid van verhelpen van de storing een rol speelt. De kosten voor instandhouding en watertaken zijn beide als planmatig aan te merken.

Voorziening riolen

Voor de lasten geldt dat deze jaarlijks in de begroting van baten en lasten worden meegenomen. Hierin is de voeding (dotatie) aan de voorziening GRP als jaarlijks vaste last opgenomen.

Uit de voorziening GRP worden de planmatige kostenposten Instandhouding (XI) en Watertaken (X) bekostigd⁴. Deze posten zijn weergegeven in bijlage 4.

De jaarlijkse dotatie volgt uit de exploitatieberekening. Door te werken met een jaarlijks vaste dotatie kan de begrotingsdruk constant worden gehouden en worden jaarlijkse schommelingen in de uitgaven voor instandhouding (XI) en watertaken (X) uitgevlakt.

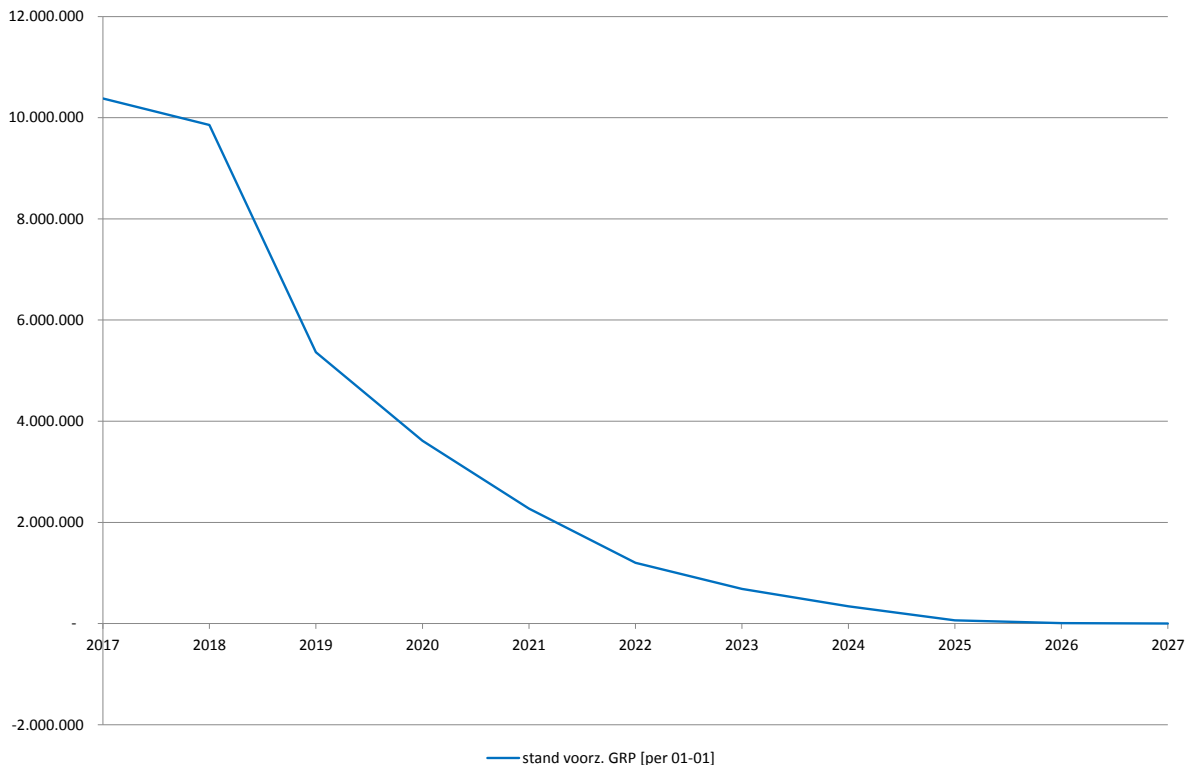
---

⁴ Hierbij is rekening gehouden met de richtlijnen van de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). Op basis van deze richtlijnen zijn de kostenposten verdeeld in lasten en onttrekkingen.

Beginstand voorziening

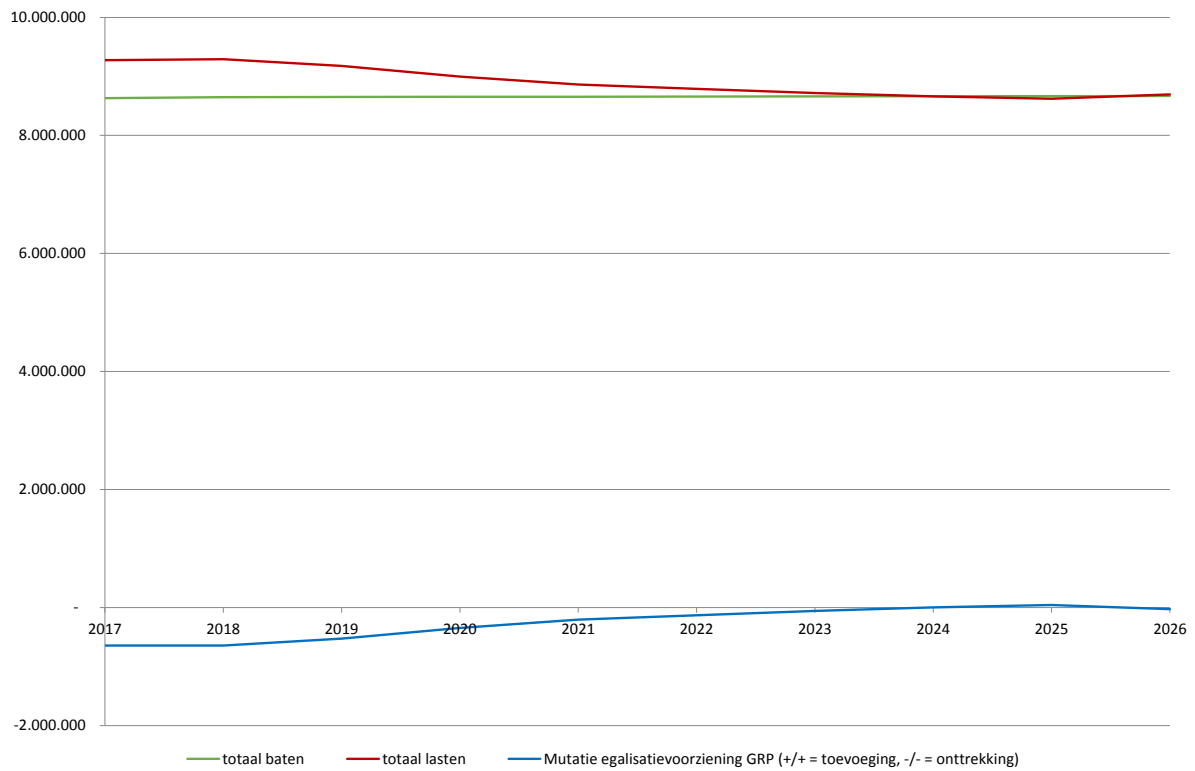
De beginstand van de voorziening GRP is opnieuw berekend en is bij de jaarrekening 2017 vastgesteld op € 10.381.557,- (per 01-01-2017). In figuur 2 is het verloop van de voorziening GRP weergegeven. Een voorziening wordt gerekend tot het vreemd vermogen. Een te hoge stand van de voorziening heeft een negatieve uitwerking op de financiële positie van de gemeente. De hoge beginstand van de voorziening GRP is mede bepaald doordat enkele projecten later worden uitgevoerd dan oorspronkelijk gepland, zoals in paragraaf 2.3 en paragraaf 4.2 is aangegeven. Uitgangspunt bij de exploitatieopzet is dat de voorziening aan het eind van de beschouwde exploitatieperiode tot € 0,- is gedaald.

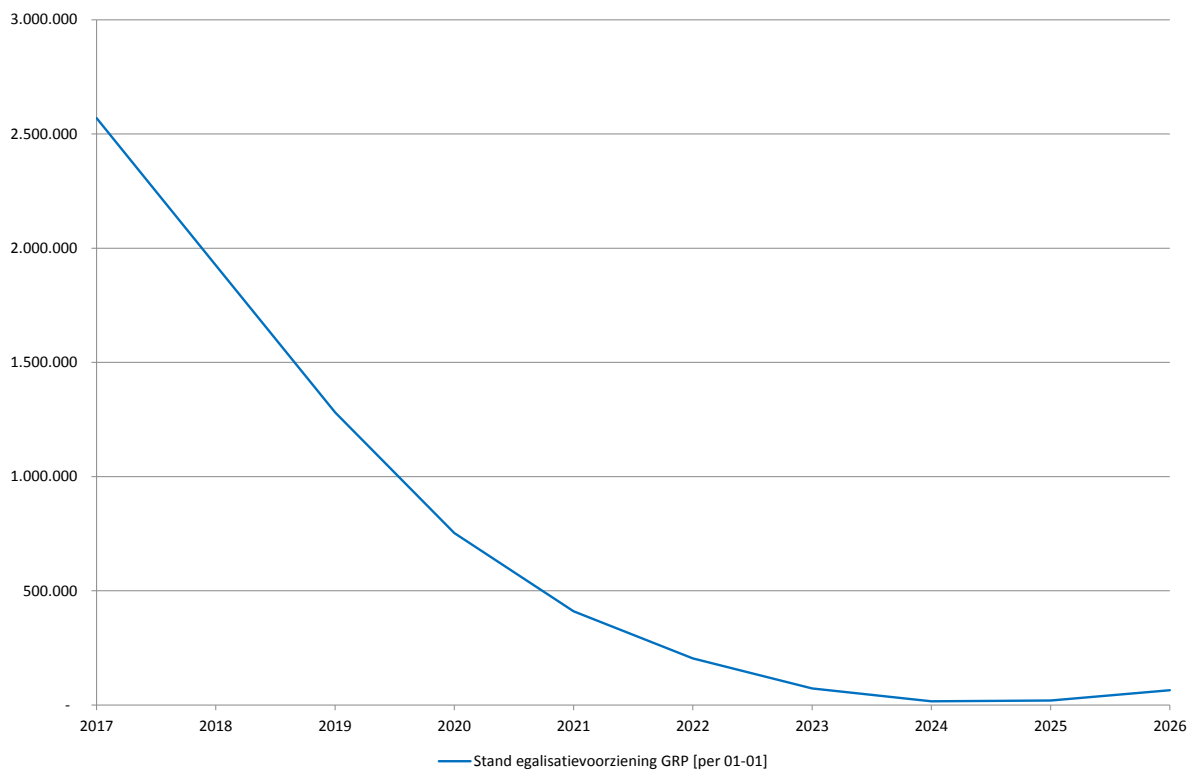
figuur 2 Voorziening GRP 2017-2027

Dotaties en onttrekkingen aan de egalisatievoorziening

De exploitatie GRP is een gesloten circuit, waarvan de inkomsten en uitgaven volgens de exploitatie meerjarig op elkaar aansluiten. Om jaarlijkse schommelingen in het riooltarief te voorkomen is naast de voorziening GRP een egalisatievoorziening GRP ingesteld. Het exploitatieresultaat op de riolen wordt aan deze reserve toegevoegd of onttrokken. De huidige stand van de egalisatievoorziening (€ 2.569.231,-) biedt de ruimte om de heffing de komende jaren stabiel te houden. Het verloop van totale baten, totale lasten en het verloop van de egalisatievoorziening GRP is gevisualiseerd in de volgende figuren. De mutatie egalisatievoorziening GRP is het verschil tussen de baten en de lasten (figuur 3a). De stand van de egalisatievoorziening is figuur 3b weergegeven. In bijlage 4 is een totaal overzicht van de exploitatie opgenomen. De daarbij gehanteerde uitgangspunten zijn, voor zover niet in dit hoofdstuk benoemd, weergegeven in bijlage 5.

figuur 3a Totale baten, totale lasten en mutatie Egalisatievoorziening GRP

figuur 3b Egalisatievoorziening GRP 2017-2026

BTW (IX)

In de berekening van de rioolheffing wordt de BTW - component meegerekend (100% kostendekkendheid). Het BTW gedeelte valt op het product riolering vrij aan de algemene middelen⁵. Bij deze financiële actualisatie van het GRP is bekeken wat het BTW bedrag is dat jaarlijks op het product riolering doorberekend moet worden in de tarieven. Om zowel fluctuaties in de tarieven en fluctuaties in de vrijval naar de algemene middelen vanuit de exploitatie te voorkomen, is in de exploitatie gerekend met de genivelleerde BTW. Dit is de gemiddelde BTW over de gehele exploitatieperiode (10 jaar) die als een jaarlijks vast bedrag is ingevoerd.

Overhead (XV)

Op basis van aanpassingen in de BBV mag overhead extracomptabel worden toegerekend. In de berekening van de rioolheffing zijn vanaf 2017 de overheadkosten apart berekend. Bij de voorgaande exploitatie waren deze kosten nog opgenomen bij de personele lasten (in de posten vaste kosten overig (III) en correctief service onderhoud (IV), ook in de post reinigen wegen (V) zat een overheadcomponent opgenomen). In de nieuwe exploitatie is de overhead als post XV ingevoegd.

3.3 Opbrengsten, toerekening en kostendekking

Baten

In de nieuwe exploitatieopzet berekening zijn de volgende baten meegenomen:

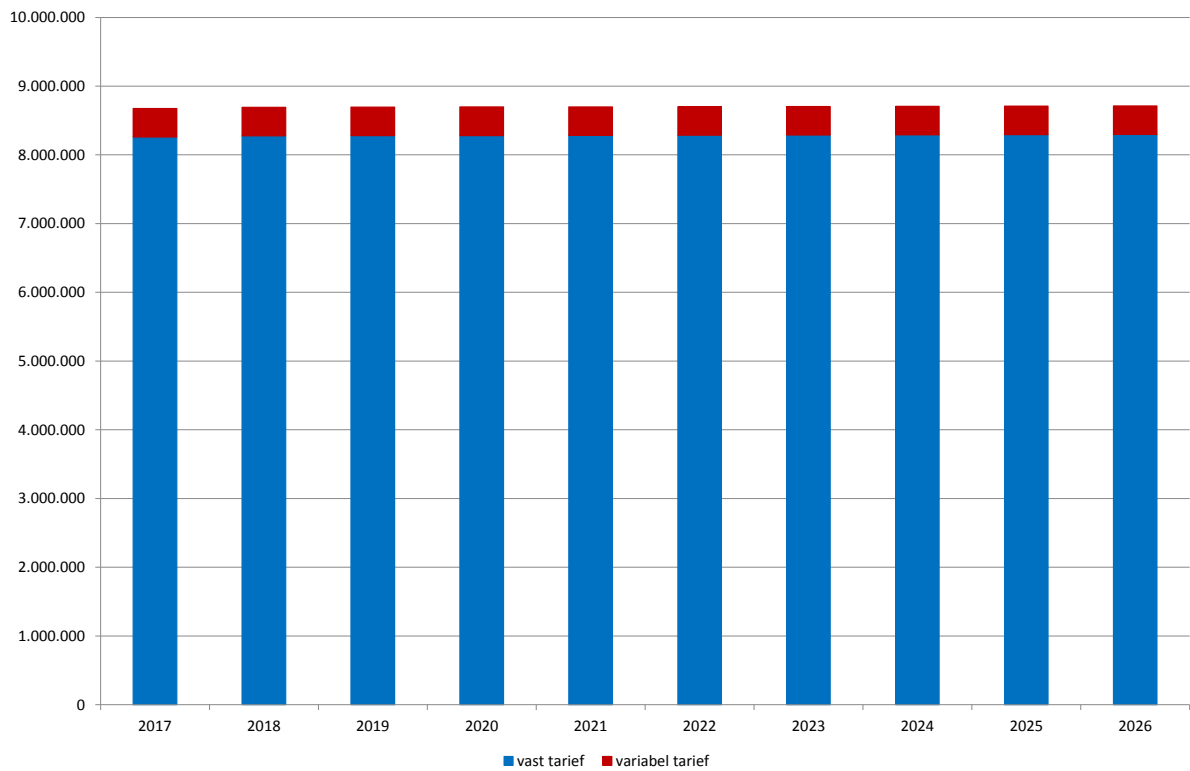
- Rioolheffing vast tarief (XII).
- Rioolheffing variabel tarief (XIII).
- Oninbaar leiden (XIV).

Een toelichting van de baten is weergegeven in bijlage 3. De uit de exploitatie volgende benodigde baten zijn gevisualiseerd in figuur 4a.

In figuur 4b zijn de baten en lasten tezamen in beeld gebracht. Hieruit valt de 100% kostendekkendheid af te lezen.

---

⁵ Bij de invoering van het BTW compensatiefonds is de door te berekenen en te compenseren BTW uit de algemene uitkering van het gemeentefonds gehaald.

Figuur 4a Batenontwikkeling product rollen 2017-2026

Figuur 4b Baten en lasten

Rioolheffing

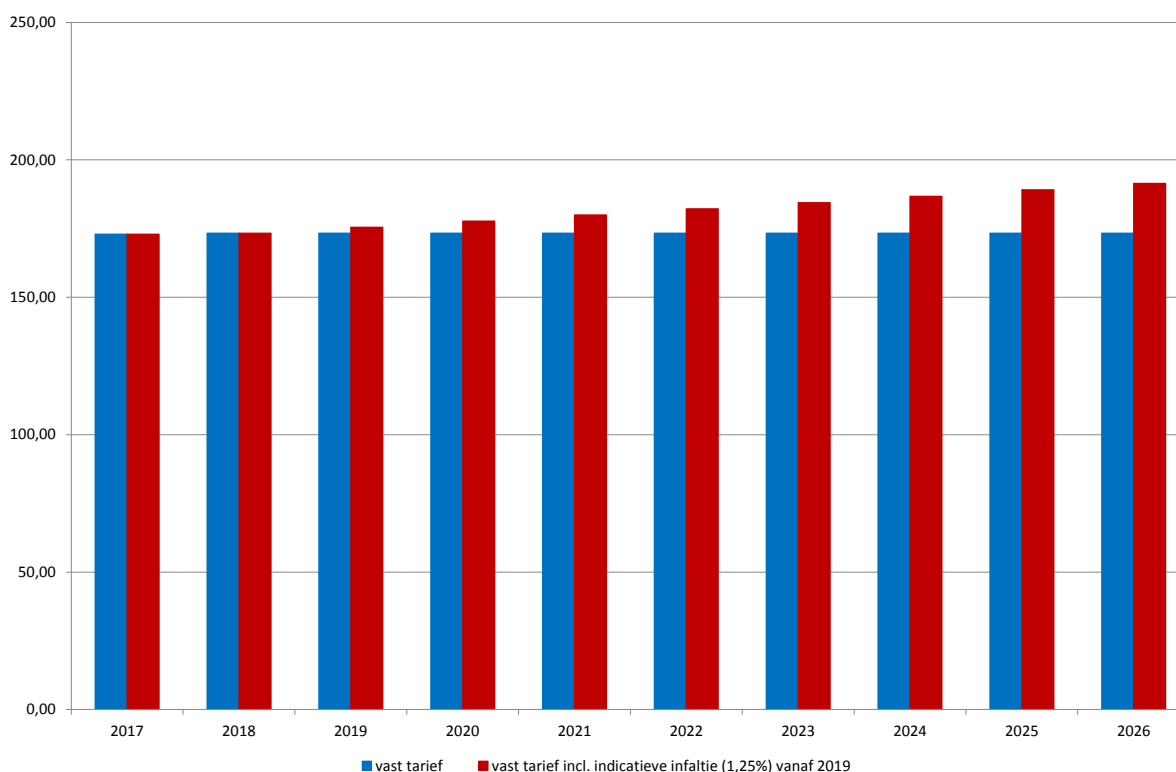
De kosten voor het in stand houden en verbeteren van het gemeentelijk rioolstelsel en watersysteem, worden gedekt uit de rioolheffing. Bij het bepalen van de tarieven zijn de volgende uitgangspunten in acht genomen.

- De geraamde opbrengsten mogen de geraamde lasten niet overstijgen. Dit is opgenomen in artikel 229b van de gemeentewet (maximaal 100 % kostendekkend)
- De opbrengsten van de rioolheffingen mogen niet voor andere doeleinden dan voor het nakomen van de verbrede zorgplicht worden aangewend.
- In de egalisatievoorziening GRP worden op rekeningbasis voor- of nadelen geëgaliseerd
- Bij het saldo van de egalisatievoorziening GRP is gestreefd naar een zo laag mogelijk restsaldo. Het saldo mag daarbij op basis van voorschriften niet negatief staan.
- De minimale stand van de voorziening GRP is gesteld op € 0. Op basis van voorschriften mag dit saldo niet negatief zijn.

De exploitatieopzet van dit GRP is voor wat het kostenverhaal van de rioolheffing betreft evenals de voorgaande GRP's gebaseerd op handhaving van de gehanteerde heffingsmaatstaf en één rioolheffing voor alle gemeentelijke watertaken. Dit is omschreven in de jaarlijks vast te stellen verordening rioolheffing en leidt tot relatief lage perceptiekosten. Een andere wijze van differentiatie zou een verschuiving van lasten voor individuele huishoudens en bedrijven betekenen. Lastenverlichting voor een categorie leidt tot een evenredige lastenverzwaring voor de andere categorie.

De rioolheffing 2017 bestaat uit een vast tarief voor alle belastingplichtigen en een variabel tarief voor gebruikers die meer dan 1.000 m³ afvalwater per jaar afvoeren.

Het tarief in 2017 bedroeg € 172,98. In verband met de aansluiting op de gemeentelijke begroting en de verordening rioolheffing 2018 is voor 2018 (en verder) in de exploitatie gerekend met € 173,34 Het verloop van het vast tarief is weergegeven in figuur 5. Zoals aangegeven in paragraaf 3.1 is in het huidige rekenmodel geen rekening gehouden met een indexering van de tarieven (met uitzondering van het tarief 2018). Hier staat tegenover dat ook de kosten in het rekenmodel niet zijn geïndexeerd. Beide zullen jaarlijks bij de vaststelling van de begroting c.q. belastingverordening worden geïndexeerd op basis van het door de gemeente gehanteerde algemene indexcijfer. In figuur 5 is als voorbeeld het verloop van het tarief vanaf 2017 bij een indicatieve jaarlijkse indexering van 1,25% vanaf 2019 weergegeven.

Figuur 5 Verloop riolheffing vast tarief per aansluiting 2017-2026

Jaarlijks wordt een verordening riolheffing door de gemeenteraad vastgesteld op basis waarvan de gemeente de lasten die verband houden met de riolering en verwante watertaken verhaald. Het GRP inclusief de meerjarenraming is de grondslag van de tarieven.

3.4 Risicoanalyse

Zoals bij de uitgangspunten in bijlage 5 aangegeven, is bij de berekening een aantal in tijd gezien variabele uitgangspunten ingeschat en vastgesteld. Afwijkingen hiervan zijn dus mogelijk en kunnen meevallers maar ook tegenvallers veroorzaken. Enkele van deze aspecten zijn:

- Schommelingen in tijdstippen van uitvoering van projecten waarin rioleringswerkzaamheden meeliften en de daarmee gepaard gaande investeringen en het daarop volgende verloop van de stand van de voorziening.
- Een kortere of langere restlevensduur van riolonderdelen en incidenten.
- Schommelingen in de rentestand (voor kapitaalslasten) en indexcijfers.

Ondanks dat in de exploitatie (beperkt) budget is gereserveerd voor het realiseren van waterrobuuste maatregelen, is in aanvulling op de bovengenoemde risico's, kans op het volgende risico. Indien zich als gevolg van klimaatveranderingen steeds vaker extreme neerslagsituaties voordoen, die niet met het huidige riolsysteem kunnen worden verwerkt, ontstaat vaker kans op wateroverlast of zelfs schade aan panden. Ook is er meer kans op verkeershinder als gevolg van tijdelijk onbegaanbare wegen. Straten kunnen als gevolg van hevige neerslag tijdelijk onder water staan. Wanneer dit hoofdverkeersaders betreft, kan dit economische schade tot gevolg hebben.

Op korte termijn zijn de uit te voeren (riool)projecten zo realistisch mogelijk in tijd gezien ingeschat. Op langere termijn is dit natuurlijk lastiger. Op grond van de stand van zaken zal jaarlijks een operationeel uitvoeringsprogramma worden opgesteld, met daarin de uit te voeren projecten voor het betreffende uitvoeringsjaar. Bij de driejaarlijkse evaluatie⁶ van het GRP met bijbehorende financiële actualisatie, wordt beoordeeld of bijstelling van de exploitatie noodzakelijk is.

---

⁶ Conform de nota reserves en voorzieningen dient een beheerplan 3 jaarlijks te worden geactualiseerd.

4 Voornaamste verschillen met oude exploitatie voor de diverse exploitatieonderdelen

Met het doorrekenen van de exploitatie 2017-2026 zijn ten opzichte van de exploitatieopzet 2014-2023 enkele uitgangspunten in de berekening aangepast. Met de opzet van de exploitatie is zo goed als mogelijk een prognose van de uitgaven opgesteld. Bij de vaststelling van het jaarlijks uitvoeringsprogramma worden afwijkingen opgevangen en bijgesteld binnen de kaders van de exploitatie. Met de driejaarlijkse financiële herziening kunnen de afwijkingen en de nieuwe inzichten worden verwerkt en berekend voor de lange termijn.

De meest in het oog springende financiële verschillen met de oude exploitatieopzet (2014) zijn hierna kort genoemd en toegelicht.

4.1 Inkomsten (baten):

Ondanks dat er ca. 550 minder aansluitingen zijn dan in 2014 was voorzien, is de opbrengst uit de rioolheffing momenteel hoger dan in de exploitatie 2014-2023 was berekend. Dit wordt veroorzaakt doordat ca. 450.000 m³ meer aan variabel tarief in rekening wordt gebracht. Het percentage oninbaar is gelijk gebleven.

4.2 Lasten (kosten)

Communicatie en onderzoek (I)

Ten opzichte van de vorige exploitatie is een beperkte toename waar te nemen als gevolg van extra onderzoeken. Enkele van deze onderzoeken maken onderdeel uit van de uitvoeringsprogramma's van de regionale samenwerking. De belangrijkste onderzoeken zijn hierna benoemd:

- Dynamisch rekenmodel riolering.
- Onderzoek oppervlakkige afstroming (stresstest light).
- Groeien in meten en monitoren.
- Interactie riolering met oppervlaktewater bij hevige neerslag (op termijn na uitvoering stresstesten).
- Onderzoek heffingsmethodiek en toerekening.

Deze onderzoeken dragen bij aan een groter inzicht, op grond waarvan benodigde maatregelen kunnen worden afgewogen en investeringskeuzes op een meer verantwoorde en doelmatige wijze kunnen worden gemaakt. Bovendien wordt gestreefd de kosten zo laag mogelijk te houden door waar mogelijk de onderzoeken in de regio af te stemmen of gezamenlijk op te pakken..

Reiniging en inspectie (II)

De kosten van reiniging en inspectie zijn iets lager dan in de opzet van 2014, omdat de inspecties aan de hoofdtransportriolen recent grotendeels zijn afgerond. Na 2026 zijn de reiniging en inspectie van de hoofdtransportriolen weer aan de orde. Opleveringsinspecties vallen nu als onderdeel van de bestekken, onder de maatregelen van de voorziening Watertaken (X) en Instandhouding (XI)

Vaste kosten overig (III)

Doordat de overhead kosten over de personele lasten ten opzichte van de vorige exploitatie nu apart inzichtelijk worden gemaakt, lijkt deze post per saldo lager. Dit komt naast de nu extracomptabel berekenende overheadkosten, door lagere energiekosten en het vervallen

van servicecontracten die nu in raamcontracten zijn verwerkt. Voor enkele onderdelen hierna genoemd is sprake van een toename:

- Intensievere afstemming en samenwerking, hetgeen meer coördinatie en communicatie vraagt.
- Meten en monitoring rioolsysteem.

Echter wanneer met de (toegenomen) overhead rekening wordt gehouden is er sprake van een toename van de kosten.

Correctief serviceonderhoud (IV)

Doordat de overhead kosten over de personele lasten ten opzichte van de vorige exploitatie nu apart inzichtelijk worden gemaakt, lijkt deze post aanzienlijk lager. Dit is een gevolg van de raambestekken. Echter wanneer met de overhead rekening wordt gehouden blijft deze post nagenoeg gelijk.

Reiniging Wegen Riolering (V)

Doordat de overheadkosten over de personele lasten ten opzichte van de vorige exploitatie nu apart inzichtelijk worden gemaakt, lijkt deze post lager. Wanneer met de overhead rekening wordt gehouden blijkt deze post te zijn toegenomen. Behalve de overhead is de toename een gevolg van de gestegen kosten voor gifvrije onkruidbestrijding.

Kapitaallasten (VI)

De kapitaallasten lopen deze periode sterk af ten opzichte van de vorige exploitatie. Dit wordt met name veroorzaakt door:

- Het doorreken met een lager rentepercentage⁷.
- Het aflopen van de afschrijvingstermijnen. Doordat de water- en instandhoudingstaken uit de voorziening bekostigd worden, ontstaan geen nieuwe kapitaallasten lopen de kapitaallasten dus af en zal deze post op termijn in zijn geheel vervallen.

Kapitaallasten riolering buitengebied (VII)

Hiervoor geldt hetzelfde als voor de overige kapitaallasten (VI).

Lasten heffing en invordering (VIII)

Ten opzichte van de vorige exploitatie zijn deze lasten nagenoeg gelijk gebleven.

Dotatie voorziening

Als laatste last is de dotatie voorziening genoemd. De exploitatieopzet wordt berekend aan de hand van de geprognosticeerde uitgaven op de onderdelen Watertaken (X) en Instandhouding (XI). Jaarlijks wordt over de exploitatieperiode een constant bedrag berekend op basis van de geplande uitgaven. Hierdoor wordt voorkomen dat er fluctuaties in de grondslag van het heffingstarief ontstaan, als gevolg van de jaarlijkse verschillen in de totale kosten van de onderdelen watertaken en instandhouding en de verschuivingen in uitgaven die op dit onderdeel kunnen ontstaan.

Ten opzichte van de oude exploitatie is en wordt een aantal projecten die meeliften met een ruimtelijke ontwikkelingen later uitgevoerd dan gepland. Mede als gevolg van de noodzakelijke (voor)onderzoeken is gebleken dat projecten een langere doorlooptijd kennen vanaf het initiatief tot uitvoering.

Bij deze financiële actualisatie van het GRP zijn de projecten heroverwogen en ingepland om aan de versnellingsagenda en de overige ontwikkelingen, zoals benoemd in hoofdstuk 2, te voldoen. Hierbij zijn ook projecten als gevolg van nieuwe inzichten komen te vervallen.

---

⁷ Als gevolg van wijzigingen in regels omtrent het toereken van rentelasten in de rioolheffing conform commissie BBV.

Een aantal uitgevoerde projecten kende een overschrijding, ook had een aantal projecten een positief resultaat. Deze verschillen zijn verwerkt bij de bepaling van de stand van de voorziening per 1-1- 2017.

De dotatie voorziening GRP volgens exploitatie GRP Venlo 2014-2023 bedroegen samen € 2.320.044,-- (inclusief indexering prijspeil 2017). De jaarlijkse dotatie volgens de geactualiseerde exploitatieopzet 2017-2026 is iets lager geworden en komt uit op € 2.301.582,-- (prijspeil 2017). Bij de onderdelen Watertaken (X) en Instandhouding (XI) die uit de voorziening riolering worden bekostigd, zijn de voornaamste wijzigingen toegelicht.

Onttrekking voorziening onderdeel Watertaken (X)

Per saldo zijn de kosten voor watertaken gedaald, omdat er geen nieuwe opgaven voor oppervlaktewaterkwaliteit zijn gepland. Bovendien is in de nieuwe exploitatie slechts beperkt rekening gehouden met extra investeringen naast de overige watertaken, als inschatting voor het uitvoeren van een beperkt aantal klimaat-maatregelen (vanaf 2021). Pas wanneer de omvang van de klimaatadaptatie inzichtelijk is en de ambitiekeuze hiervoor in het kader van de Agenda Groen & Water is gemaakt, kunnen de maatregelen definitief worden bepaald en voor zover mogelijk in de eerstvolgende exploitatie worden meegenomen.

Onttrekking voorziening onderdeel Instandhouding (XI)

Ten opzichte van de vorige exploitatie is de onttrekking voor instandhoudingsinvesteringen lager, de lagere kosten zijn een gevolg van

- Langjarige raamcontracten.
- Bijstelling van de prognose (veroudering) van het stelsel en de benodigde kosten omdat er meer zekerheid is over de kwaliteit van het stelsel. Hierdoor zijn de risico's lager ingeschat, zoals omschreven in par 2.5.
- Op basis van beoordeling inspectiegegevens hoofdtransportleidingen, komen enkele (incidenteel) geplande maatregelen te vervallen.
- In periode 2017-2026 zijn minder vervangingen persleidingen gepland.

Hierdoor is ruimte ontstaan om onder de post instandhouding XI de maatregelen aan duikers en watergangen op basis van reactief beheer mee te nemen. Dit betekent een verschuiving van dit onderdeel van de algemene middelen in de gemeentelijke begroting naar de exploitatie GRP.

Meeliften

In afstemming met wegonderhoud, verkeersreconstructies en ontwikkelprojecten wordt blijvend gezocht naar synergie op het gebied van groot onderhoud en stedelijke vernieuwing. Dit betekent soms wel een hogere rioolvervangingsinvestering ten laste van de exploitatie GRP ten opzichte van de relinen. Voordeel is dat tegelijkertijd met onderhoud in de openbare ruimte en stadsvernieuwing het riool volledig vernieuwd kan worden en het regenwater kan worden afgekoppeld.

Voorwaarde hiervoor is een integrale aanpak in de openbare ruimte en gezamenlijke financiering van de meerkosten voor stedelijke vernieuwing. Hierdoor kan de som der delen soms meer betekenen dan elk deel afzonderlijk. Niet bij iedere nieuwe ontwikkeling is dit mogelijk gebleken, waardoor er soms kansen verloren zijn gegaan.

Overhead (XV)

Vanaf 2017 zijn de overheadkosten apart berekend. Op basis van de in 2017 vernieuwde regels BBV mag de overhead extracomptabel worden toegerekend. Bij de voorgaande exploitatie waren deze kosten nog opgenomen bij de personele lasten (vaste kosten overig (III) en correctief service onderhoud (IV)). Ook in de post reinigen wegen (V) zat een overheadcomponent opgenomen). De overhead is als nieuwe regel (XV) toegevoegd aan de exploitatie en extracomptabel in de heffing meegenomen.

Overige onderdelen exploitatie

Compensabele BTW (IX)

De genivelleerde compensabele BTW blijft nagenoeg gelijk.

Projecten 2015-2017 (incl. versnellingsprogramma)

Niet van alle projecten die de afgelopen jaren zijn opgestart, is de uitvoering inmiddels voltooid. Doordat deze financiële reserveringen of verplichtingen niet met de stand van de voorziening zijn verrekend, geeft de beginstand van de voorziening per 1-1-2017 een vertekend beeld. In de exploitatie is bij het onderdeel onttrekkingen de regel projecten 2015-2017 incl. versnellingsprogramma opgevoerd. Hierin is het totaal aan verplichtingen weergegeven in het jaar dat deze naar verwachting worden afgerekend. De afronding van deze projecten vindt vooral in 2017, 2018 en 2019 plaats.

4.3 Vergelijking onder de streep

Uit het voorgaande blijkt dat in de exploitatie een aantal kosten lager uitvallen als direct gevolg van lagere rentelasten, het gebruik maken van raambestekken en het naar beneden bijstellen van het risico op uitval. Daar staat tegenover dat er meer kosten worden gemaakt als gevolg van de toegenomen overhead, die extracomptabel in de exploitatie is meegenomen. Wanneer de meevallers en tegenvallers tegen elkaar weggestreept worden, blijft er (beperkt) budget over om te kunnen voorsorteren op de klimaatopgave, zonder stijging van de rioolheffing. Hiermee zet de gemeente de eerste voorzichtige stappen in verdere invulling naar een waterrobuust Venlo.

Bijlage 1 Stand van zaken uitvoeringsprogramma GRP (stand sept. 2017)

In de hierna volgende lijst zijn de werkzaamheden uit het uitvoeringsprogramma 2017 inclusief versnellingsprogramma en het restant van 2016, 2015 genoemd, met beknopt de stand van zaken.

Watertaken 2017 evaluatie

- Bijdrage stimuleringsregeling anders omgaan met hemelwater; in uitvoering;
- Kaldenkerkerweg Tegelen, aanleg infiltratiesleuven, reservering meeliftkans; *wacht op plan*.
- Eikenstraat Blerick, aanleg infiltratiesleuf (i.c.m. wegonderhoud); *in voorbereiding*;
- Constantijn Huijgenstraat Blerick, aanleg infiltratiesleuf (i.c.m. wegonderhoud); *in voorbereiding*;
- Heijmansstraat Boekend (gedeeltelijk), aanleg infiltratiesleuf (i.c.m. wegonderhoud). *in voorbereiding*;
- Molenbossen Blerick, afkoppelen regenwater ter vermindering kans op wateroverlast (meeliftmogelijkheid); *in voorbereiding*;
- Schenk v. Nijdeggenstraat Blerick, voorbereiding tracé rioolverzwaring ter vermindering kans op wateroverlast. *Plan in voorbereiding*;
- Uitvoering klimaatscan (Stresstest light) vanuit regionale samenwerking; *in uitvoering*;
- Reservering afkoppelkans gemeentelijk(e) gebouw(en) en groene buitenruimte(n); *on hold*
- Diverse kleine aanpassingen; *In voorbereiding*;

Instandhouding 2017 evaluatie

- In het kader van planmatig onderhoud worden diverse deelreparaties en herstelwerkzaamheden aan riolen en installaties uitgevoerd. Ook wordt het benodigde onderhoud aan gemalen uitgevoerd en worden enkele gemalen vervangen; *in uitvoering*;
- Hogeschoorweg Venlo, onderzoek omleggen leiding 60/90; *on hold*;
- Gieterijwegje Blerick, uiterwaard Maas, onderzoek aanpassing overstortleiding; *on hold*;
- Rietstraat Tegelen, uitvoering verwijderen buffer; *in voorbereiding*;
- Gilliskensdijkweg Boekend, verplaatsen pomp en verwijderen overstortmond (oorspronkelijke) Everlose beek; *in voorbereiding*;
- Dorperheideweg Arcen, rioolvervanging (gedeeltelijk); *in voorbereiding*;
- Molenbossen Blerick aanbrengen terugslagkleppen; *in voorbereiding*;
- Groot Bollerweg Blerick, aanpassen uitstroomconstructie; *in voorbereiding*
- Meting in hoofdadere systeem i.v.m. afstemming zuivering; *wacht op samenwerking*;
- Opzet Dynamisch BRP t.b.v. investeringsafwegingen; *wacht op samenwerking*;
- Reservering meeliftkansen, vervanging, wegonderhoud, herinrichting; *wacht op plan*;
- Capaciteit projectvoorbereiding; *in voorbereiding*;

Watertaken 2016 evaluatie

- Vergroten rioolstreng Gieterijwegje in verband met aanleg stuwgebied; *in ontwerp*;
- Aanbrengen niveaumeters bergbezinkleiding Spikweien; *on hold*;
- Aanpassingen overstort Leermarkt Arcen t.b.v. Kaderrichtlijn water (KRW); *on hold*;
- Aanleggen stuwgebied rioolstelsel Vastenavondkamp/Hazenkamp Blerick; *in uitvoering*;
- Kockerseweg Boekend, verkleinen kans op wateroverlast; *gereed*;
- Haalbaarheidsonderzoek vergroten leiding tracé Schenk v Nijdeggenstraat Antoniuslaan ter verlaging kans op wateroverlast centrum Blerick en aanleg stuwgebied; *on hold*;
- Vergroten leiding Maasbreesestraat i.v.m. aanleg stuwgebied centrum Blerick; *in voorbereiding*;

- Variantenstudie uitvoeringsmogelijkheden KRW maatregelen overstort Tegelseweg Belfeld; *on hold*;
- Trappistenweg Tegelen aanleg infiltratiesleuf (i.c.m. wegonderhoud); *start uitvoering vertraagd i.v.m. bezwaar*;
- Cypresenstraat aanleg infiltratiesleuf (i.c.m. wegonderhoud); *in uitvoering*;
- Onderzoek afkoppelkansen (gemeentelijke gebouwen; *gereed*; bedrijventerreinen; *on hold*);
- Meeliftkansen afkoppelen; *gedeeltelijk in voorbereiding, gedeeltelijk in uitvoering*;
- Diverse kleine aanpassingen; *in uitvoering*.

Instandhouding 2016 evaluatie

- In het kader van planmatig onderhoud worden diverse deelreparaties en herstelwerkzaamheden aan riolen en installaties uitgevoerd. Ook wordt het benodigde onderhoud aan gemalen uitgevoerd en worden enkele gemalen vervangen; *gereed*;
- Boerenweg Arcen, ophogen perceel i.v.m. dekking leiding; *in uitvoering*;
- Paaweg Arcen aanleg onderhoudspad naar bergbezinkleiding; *gereed*;
- Aanpassen interne overstortput Rijksweg Velden incl. aanbrengen niveaumeters; *on hold*;
- Patersweg maatregelen ter voorkoming wortelingroei; *onderzoek nagenoeg gereed, on hold*;
- Daelweg aanpassen eindstreng; *on hold*;
- Vervanging persleiding ('t Ven fase IV); *in voorbereiding*;
- Hertog Reinoudsingel (van binnenuit) repareren kolkaansluitingen; *alternatief gereed*;
- Bescherming mondingsputten persleidingen; *in voorbereiding*;
- Deken van Oppensingel (gedeeltelijk) rioolsanering; *wacht op meeliftkans integrale aanpak openbare ruimte*;
- Reservering meeliftkansen, vervanging, wegonderhoud, herinrichting; *in uitvoering*.

Onvoorziene extra werkzaamheden (2016) evaluatie

- Meeliftkans (in combinatie met wegonderhoud) Sparrenstraat en Populierenstraat aanleg infiltratiesleuven; *gereed*;
- Aanleggen stuwgebied rioolstelsel Vastenavondkamp/Hazenkamp Blerick extra aanvullende werkzaamheden i.v.m. extra eisen aan regelschuiven; *gereed*;
- Bergemanshofweg en Holleweg (gedeeltelijk) aanleg infiltratiesleuven i.v.m. KRW, planwijziging naar aanleiding van vergunning eisen waterschap; *in voorbereiding*.

Watertaken 2015 evaluatie

- Venloseweg Tegelen, uitvoering rioolvergroting i.v.m. reductie kans op wateroverlast en vuiluitworp; uitvoering *gereed*;
- Gilleskenskijkweg aanpassen overstort (groene buffer) i.v.m. reductie vuiluitworp.
- (Lift mee met het verleggen Everlosebeek door het Waterschap); *uitvoering gereed*;

Instandhouding 2015 evaluatie

- Bolwaterstraat aanpassen huisaansluitingen overluisd riool; *in voorbereiding*;
- Aanpassing pompput en drukleiding Meelderbroek, *alternatief in voorbereiding*;

Watertaken 2014 evaluatie

- Aanbrengen niveaumeters diverse putten en overstorten; *vervallen wordt opnieuw ingepland in combinatie met regionaal samenwerkingsproject*;
- Verkenning afweging afkoppelkansen (afkoppelrendementskaart); *vervallen, wordt opnieuw ingepland, wacht op meeliftten met Agenda Groen & Water*;

- Grondwatermeetnet, inrichting en beheer; *vervallen, wordt opnieuw ingepland lift mee met onderzoek in het kader van regionale samenwerking, wacht op onderzoek.*

Versnellingsprogramma evaluatie

Instandhouding versnellingsprogramma

- Aanpassen uitmonding regenwaterbuffer (Venlo Trade Port) Everlosebeek; *gereed*;
- Aanpassen pompschakeling Bergbezinkbassins Tegelen (pilot beter benutten); *in onderzoek*;
- Verbetering hoogwaterbeveiliging overstortleidingen Maas, Arcen, Velden, Lomm; *wacht op dijkversterking*;
- Vervanging hoofdgemalen technische voorziening elektromechanische installaties aanloop startjaar raambestek; *gereed*.

Watertaken versnellingsprogramma

- Projectvoorbereiding (na haalbaarheidsonderzoek, vergroten leiding tracé Schenk v Nijdeggenstraat-Antonius laan ter verlaging kans op wateroverlast centrum Blerick en aanleg stuwgebied. *on hold*;
- Haalbaarheidsonderzoek aanleg gezamenlijke buffer RWZI (pilot Venlo WBL WPM beter benutten); *vervallen i.v.m. onderzoek alternatieven*;
- Aanbrengen meetpunt nabij overstort Groeneweg Venlo i.v.m. aanpassen pompschakeling Arcen Velden Lomm door WBL (pilot beter benutten) *aanhouden i.v.m. onderzoek alternatieven*.

Anders omgaan met hemelwater versnellingsprogramma

- Mariadal aanleg infiltratiesleuven (fase 2 Gerittenwweg) i.v.m. KRW ; *on hold*;
- Huiskensstraat / Straelseweg (gedeeltelijk) aanleg infiltratiesleuven gedeeltelijk (fase 3 Gerittenwweg) i.v.m. KRW; *on hold*;
- Schandeloo, Velden (gedeeltelijk) aanleg infiltratiesleuven i.v.m. KRW; *on hold*;
- Bergemanshofweg en Holleweg (gedeeltelijk) aanleg infiltratiesleuven i.v.m. KRW; *in voorbereiding*.
- Kaldenkerkerweg Tegelen aanleg infiltratiesleuven, reservering meeliftkans; *wacht op plan*;
- Glazenapstraat, Groene poel verbinden met visvijver i.v.m. afkoppelen percolaatwater; *gereed*;
- Pilot Groen voor Grijs (openbare ruimte) Groenstraat Hofjes; *on hold*;
- Bijdrage stimuleringsregeling anders omgaan met regenwater Limburg; *in uitvoering*;
- Anders omgaan met regenwater particulieren, stimuleringsregeling, impuls (laaghangend fruit); *vervallen*;
- Anders omgaan met regenwater openbare ruimte: Groen voor Grijs, Wijkbudget; *wacht op plan*;
- C2C onderdeel water: innovatie, hergebruik (regen)water, C2C-jaar; *vervallen*;
- Tijdelijke inhuur i.v.m. versnellingsprogramma; *on hold*.

Bijlage 2 Toelichting kostenposten exploitatie riolering

Het exploitatieoverzicht is weergegeven in bijlage 4. De kosten van de maatregelen zijn gebundeld in de volgende kostenposten.

Communicatie en onderzoek (I)

In deze post zijn naar kostenverhouding twee kleinere onderdelen samengebracht. Bij communicatie betreft het de kosten die gemoeid zijn met communicatie rondom het thema stedelijk waterbeheer. Het aandeel communicatie is minder dan 10% ten opzichte van het aandeel onderzoek. Aangezien communicatie geen structureel karakter heeft, is deze niet bij het onderdeel vaste kosten (III) ondergebracht. Onder onderzoekskosten vallen bijvoorbeeld, afvoerberekeningen, vuiluitworpberekeningen, verkenningen ten behoeve van het ontwerp van maatregelen. De bijdragen aan de projectonderzoeken in het kader van de regionale samenwerking waarin wordt geparticipeerd vallen hier ook onder. Dit zijn gezamenlijke beheerprojecten of onderzoeken op het gebied van doelmatig stedelijk waterbeheer. Tevens zijn de kosten voor het meten en monitoren van het rioolstelsel, hieronder begroot.

Reiniging en inspectie (II)

Hieronder vallen de jaarlijks terugkomende (cyclische) kosten voor het reinigen en inspecteren van onderdelen van het rioolstelsel zoals leidingen, kolken, putten en mechanische onderdelen (gemalen, schuiven, niveaumeters, etc.) inclusief de acceptatiekosten voor het bij het reinigen vrijgekomen rioolstelsel. De omvang en kenmerken van het kostenonderdeel reiniging en inspectie is zodanig, dat het zich onderscheidt van de overige vaste kosten en in een apart onderdeel van de exploitatie is opgenomen (II).

Vaste kosten en overig (III)

Hieronder worden de personele lasten (met uitzondering van de projectvoorbereiding van de onderdelen instandhouding en watertaken en de personele lasten ten behoeve van het correctief onderhoud) en kosten van materieel voor zover doorberekend op het product riolering opgenomen, evenals de jaarlijkse kosten voor het rioolberekening- en beheerpakket, organisatiekosten, bijdragen in het kader van de regionale samenwerking, kosten m.b.t. energie en telecommunicatie van de pompen en gemalen. De kosten voor servicecontracten voor periodiek specialistisch onderhoud zijn ook bij de vaste kosten ondergebracht.

Correctief serviceonderhoud (IV)

Correctief serviceonderhoud betreft de kosten van het niet planmatig onderhoud, waaronder het verhelpen van storingen en meldingen. De kosten van deze post zijn ingeschat op basis van ervaringen. De werkzaamheden hebben een incidenteel karakter, storingen laten zich niet plannen. Het betreft werk op het gebied van herstellen riolen, pompstoringen, huisaansluitingen, kolken en verzakkingen.

Over het algemeen worden slechts kleine reparaties in eigen beheer uitgevoerd. Voor de meeste werkzaamheden wordt hulp ingeroepen van externe partijen zoals leveranciers van pompinstallaties en werkzaamheden waarbij strenge veiligheidseisen gelden. Het adequaat verhelpen van de meest voorkomende (kleine) rioolgebreken en klachten is opgenomen in een raamcontract. Dit contract wordt periodiek (2-3 jaarlijks) geactualiseerd en op nieuw aanbesteed. Het huidige raambestek heeft een looptijd tot 31-12-2018.

Huisaansluitingen

Het aansluittarief voor nieuwe (particuliere) huisaansluitingen is in 2012 met de vaststelling van de verordening eenmalig aansluitrecht riolering aangepast, waardoor een hogere

kostendekkingsgraad kan worden bereikt. In de huidige exploitatie is voor het onrendabele deel een gering bedrag gereserveerd bij het onderdeel correctief service onderhoud.

Reiniging wegen rioleringen (V)

Volgens de wettelijke voorschriften is het toegestaan dat een deel van de kosten voor het reinigen van de wegen mag worden toegerekend aan de riolering. Immers het deel wat wordt opgeveegd, hoeft niet middels kolken zuigen en rioolreiniging te worden afgevoerd. Door straatvegen zal ook minder straatvuil in het oppervlaktewater terecht komen, daarnaast zal ook de belasting op de zuivering verminderen.

Ook de kosten van het duurzaam onkruidbeheer kunnen gedeeltelijk hierin meegenomen worden, aangezien duurzaam onkruidbeheer een gunstig effect heeft op de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater. Juist bij oppervlakkige afstroming en of infiltratie kunnen bij gebruik van traditionele bestrijdingsmiddelen ongewenste stoffen door afspoeling in het regenwater terecht komen. Evenals bij de oude exploitatie is een percentage van 50 % van het onderdeel reiniging wegen opgevoerd, op basis van eerdere inschatting.

Kapitaallasten (VI)

De opgevoerde kapitaallasten betreffen afschrijvingen en rentelasten van diverse in het verleden gedane investeringen in het rioolsysteem.

Kapitaallasten riolering buitengebied (VII)

De opgevoerde kapitaallasten betreffen afschrijvingen en rentelasten van diverse in het verleden gedane investeringen aan riolering in het buitengebied. Het betreft de aanleg van (collectieve) rioolonderdelen zoals mantelbuizen bij weg reconstructies, om een eventuele toekomstige aansluiting van nog niet aangesloten panden mogelijk te maken. Het gaat hierbij om panden waarvan de afstand tot het riool zodanig is dat een doelmatige aansluiting pas kan worden gerealiseerd wanneer in de nabijheid infrastructurele werken en riooluitbreidingen plaatsvinden. De werkzaamheden betreffen het benutten van meeliftkansen, en het saneren van urgente ongewenste lozingen in kwetsbare gebieden. De kosten voor de aanleg van riolering en aansluiting van panden in het buitengebied komen voor rekening van de eigenaar/aanvrager. De kosten op dit onderdeel betreffen een investering gericht op de toename van het aantal aansluitingen, waardoor deze kosten worden geactiveerd.

Lasten heffing en invordering (VIII)

Ook wel perceptiekosten genoemd, betreft uitvoering geven aan de verordening rioolheffing. Dit omvat het voorbereiden en innen van de aanslag en behandelen van mutaties, bezwaar en beroepschriften. Venlo participeert in de Gemeenschappelijke Regeling "Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW). Het BsGW voert voor een groot deel van de Limburgse gemeente, de WML, de beide waterschappen en het waterschapsbedrijf (zuivering, afvalwater) de gemeentelijke belastingtaken waaronder de rioolheffing uit. Deze samenwerking brengt concrete financiële voordelen met zich mee. Circa 10% van dit voordeel is terug te herleiden naar het onderdeel riolen, wat een structurele besparing op de heffing en invordering inhoudt.

Compensabele BTW (IX)

De BTW die in de kostenraming is opgenomen, betreft de compensabele BTW. Hierbij is rekening gehouden met geldende BTW tarief van 21%.

Overeenkomstig het door de gemeenteraad vastgestelde beleid (raadsbesluit 2003-113) wordt in de berekening van de rioolrechten en afvalstoffenheffing de BTW - component meegerekend (100% kostendekkendheid). Het BTW gedeelte valt op het product riolering vrij

aan de algemene middelen⁸. Bij opzet van de exploitatieopzet GRP is bekeken wat het BTW bedrag is dat jaarlijks op het product riolering doorberekend moet worden in de tarieven. Om zowel fluctuaties in de tarieven als in de exploitatie te voorkomen wordt jaarlijks een vast bedrag gehanteerd, de genivelleerde BTW. Dit betreft het gemiddelde jaarlijkse BTW bedrag over de berekende exploitatieperiode (10 jaar). De jaarlijkse afwijkingen zijn als onderdeel opgenomen in de egalisatievoorziening GRP. Bij de herziening van de exploitatie GRP dient de consequentie van de wijziging van de genivelleerde BTW in de begroting te worden bijgesteld.

In de exploitatietabel is de genivelleerde BTW en de berekende (compensabele) BTW per jaar weergegeven.

Watertaken (X)

De hierbij opgenomen maatregelen sluiten aan bij de beleidsdoelstellingen in het GRP. Kenmerkend voor de bij de watertaken opgenomen maatregelen is dat deze bijdragen aan de bevordering van het functioneren van het systeem, door het verminderen van negatieve effecten. Zo betreft dit maatregelen om de kans op overlast als gevolg van hevige neerslag te verkleinen. Maar ook maatregelen die bijdragen om de vuiluitworp vanuit riolering naar het oppervlaktewater te beperken. Concrete maatregelen daarvoor zijn;

- Aanleg van retentiebuffers.
- Plaatselijke rioolverzwaringen, om restcapaciteit van het stelsel te benutten.
- Actief afkoppelen.
- Benutten afkoppelkansen bij ontwikkelproject of wegconstructie.
- Aanleg van infiltratieriolen en voorzieningen.
- Berging vergrotende maatregelen.
- Plaatsen van stuwputten.

Daarnaast is rekening gehouden met, beperkt meeliften bij (renovatie) werkzaamheden in de openbare ruimte en het benutten van kansen voor het treffen van waterrobuuste maatregelen. Bij sommige maatregelen is zelfs een synergie te behalen doordat deze zowel de kans op overlast verkleinen, evenals een gunstig effect hebben op de oppervlaktewaterkwaliteit.

Toelichting afkoppelen:

Wanneer zich bij projecten afkoppelkansen voordoen die niet ten laste van het betreffende ontwikkelproject of wegconstructie komen, is hiervoor in de exploitatie een jaarlijks budget onder watertaken (X) gereserveerd. Dit budget kan worden ingezet voor afkoppelen. Zoals uit bovenstaande opsomming blijkt wordt er ten aanzien van afkoppelen onderscheid gemaakt tussen actief afkoppelen en benutten meeliftkansen. De volgende werkzaamheden vallen hieronder:

- Actief afkoppelen.
  - Afkoppelen ten behoeve van de reductie vuiluitworp bij overstorten.
  - Klimaatadaptatie maatregelen in de openbare ruimte.
  - Afkoppelen gemeentelijk gebouwen en terreinen. (ter reductie van de hoeveelheid regenwater dat naar het riool wordt afgevoerd).
  - Groen voor grijs, betreft het opbreken van openbare verharding waardoor er minder verhard oppervlak naar het riool tot afstroming komt.
  - (Afkoppel)wijkbudget wanneer er vanuit wijk overleggen afkoppel-initiatieven in beeld zijn.
  - Stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater.

---

⁸ Bij de invoering van het BTW compensatiefonds is de door te berekenen en te compenseren BTW uit de algemene uitkering van het gemeentefonds gehaald.

- Afkoppelen en omleiden van rioolvreemd water, bijvoorbeeld uit beken of grondwater.
- Benutten van afkoppelkansen bij ontwikkelprojecten of wegreconstructies:
  - Aanleg infiltratiesleuven, bij meeliften met wegonderhoud.
  - Meeliftkansen stedelijke vernieuwing, voor zover het aandeel regenwater in de openbare ruimte betreft.

Bij de invulling van jaarlijkse uitvoeringsprogramma's worden hieraan concrete locaties en projecten gekoppeld, voor zover deze niet reeds in de exploitatie-opzet zijn voorzien.

Toelichting benutten stelselberging:

Op sommige plaatsen in het stelsel is restberging aanwezig. Door deze stelselberging te benutten verminderd de overstortfrequentie en omvang van de vuiluitworp vanuit het riool op de Maas. Daarnaast neemt de kans op wateroverlast in sommige situaties af.

De hiertoe te realiseren stuwvoorzieningen en berging vergrotende maatregelen zijn doelmatiger dan het realiseren van randvoorzieningen. Het realiseren van randvoorzieningen is in de meeste gevallen te zien als een ongewenste end-of-pipe maatregel, die op termijn als gevolg van afkoppelen overbodig is. Het benutten van deze stelselberging is te zien als 'laag hangend fruit' en is in verhouding met afkoppelen op een aantal locaties sneller te realiseren. Ook wanneer op termijn meer verhard oppervlak wordt afgekoppeld blijven deze maatregelen effectief.

Instandhouding (XI)

Dit betreft het planmatige onderhoud en instandhouding deelreparaties, renovaties en vervangingen van alle voorkomende riool- en watersysteemonderdelen, vrijvervalleidingen en persleidingen, inspectieputten, kolken, en electro-mechanische onderdelen zoals pompen en (mini)gemalen, afsluiters niveaumeters, wervelventielen en duikers. Een eventuele ondergeschikte bijkomende verbetering, zoals ten behoeve van de vermindering van de kans op wateroverlast, een grotere diameter riool toepassen bij de vervanging, is hierin meegenomen, evenals verbeteringen ten behoeve van doelmatiger beheer en onderhoud.

Huis en kolkaansluitingen

Voor de reparatie van huisaansluitingen zijn onder instandhouding middelen gereserveerd voor het repareren van aansluitingen vanuit de hoofdleiding. Naar verwachting zal het aantal te repareren aansluitingen toenemen als gevolg van de stelselleeftijd en het toepassen van relining. Nadeel van relinen is dat de huisaansluitingen niet worden meegenomen. In de afgelopen periode is geen toename van uitval geconstateerd.

Overhead (XV)

Vanaf 2017 zijn de overheadkosten apart berekend, op basis van de in 2017 vernieuwde regels BBV mag de overhead extracomptabel worden toegerekend. Voorheen waren deze kosten nog opgenomen bij de personele lasten (vaste kosten overig (III) en correctief service onderhoud (IV)).

Bijlage 3 Toelichting baten exploitatie riolering

Rioolheffing vast tarief (XII)

Uitgangspunt voor de rioolheffing 2017 in de exploitatieopzet voor het vaste tarief is € 172,98. Gebaseerd op 47.748 aansluitingen in 2017 zijn de inkomsten hiervoor € 8.259.449,--.

In de nieuwe exploitatie berekening is vanaf 2019 rekening gehouden met een jaarlijkse groeiprognose van 15 aansluitingen op basis van een voorzichtige aanname.

Rioolheffing variabel tarief (XIII)

Uitgangspunt voor het variabele tarief voor grootverbruik boven de 1.000 m³ is in de exploitatieopzet € 0.28/ m³ en betekent voor 2017 € 414.820,-- aan opbrengst, op basis van een totaal grootverbruik van 1.481.500 m³ (op basis van Definitieve Prognose Opbrengst Gemeentelijke heffingen 2017, WBL d.d. 24-2-2017).

In de exploitatie is de hoeveelheid geloosd afvalwater bij het grootverbruik constant gehouden.

Oninbaar leiden (XIV)

Niet alle tarieven kunnen uiteindelijk worden geïnd bij het beëindigen van het invorderingstraject, wanneer er onvoldoende middelen zijn om de vordering te betalen. Voorbeelden: faillissement of de wet schuldsanering natuurlijke personen.

Op grond van de bijgestelde beleidsdoelstelling is dit gesteld op 0,5 %. Dit komt overeen met -/- € 43.371,--.

Bijlage 4 Exploitatie riolen 2017-2026

Exploitatie GRP		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand egalisatievoorziening GRP per 01-01 (balansrek 1.2090.550)		2.569.231	1.925.403	1.280.699	753.288	409.730	203.971	72.346	16.088	19.297	64.573
b a t e n	XII Opbrengst rioolheffing vast tarief per aansluiting	8.259.449	8.276.638	8.279.238	8.281.839	8.284.439	8.287.039	8.289.639	8.292.239	8.294.839	8.297.439
	XIII Opbrengst rioolheffing variabel tarief	414.820	414.820	414.820	414.820	414.820	414.820	414.820	414.820	414.820	414.820
	XIV Oninbaar leiden (-/ -)	-43.371	-43.457	-43.470	-43.483	-43.496	-43.509	-43.522	-43.535	-43.548	-43.561
	totaal baten	8.630.898	8.648.001	8.650.588	8.653.175	8.655.762	8.658.349	8.660.937	8.663.524	8.666.111	8.668.698
Mutatie egalisatievoorziening GRP (+/+ = onttrekking = baat)		643.828	644.704	527.411	343.558	205.759	131.625	56.258	0	0	25.557
l a s t e n	I Communicatie en onderzoek	110.000	125.000	125.000	125.000	125.000	125.000	125.000	125.000	125.000	125.000
	II Reiniging en inspectie	462.600	462.600	462.600	462.600	462.600	462.600	462.600	462.600	462.600	562.600
	III Vaste kosten overig	902.104	918.242	906.962	916.882	916.606	915.226	915.346	915.466	917.086	915.706
	IV Correctief service onderhoud	621.275	621.275	621.275	621.275	621.275	624.275	624.275	624.275	624.275	624.275
	V Reiniging wegen rioleringen	1.156.230	1.290.072	1.288.928	1.275.162	1.251.850	1.251.850	1.251.850	1.251.850	1.251.850	1.251.850
	VI Kapitaallasten	1.270.729	1.122.032	1.019.999	842.828	731.453	665.820	592.920	535.920	494.820	469.620
	VII Kapitaallasten riolering buitengebied	10.317	9.670	9.421	9.172	8.923	1.389	1.389	1.389	1.389	1.389
	VIII Lasten heffing en invordering BsGW	146.480	148.824	148.824	148.824	148.824	148.824	148.824	148.824	148.824	148.824
	Dotatie voorziening	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582
totaal lasten	6.981.317	6.999.297	6.884.591	6.703.325	6.568.113	6.496.566	6.423.786	6.366.906	6.327.426	6.400.846	
extracomptabel	IX Door heffing te dekken compensabele BTW genivelleerd	1.165.939	1.165.939	1.165.939	1.165.939	1.165.939	1.165.939	1.165.939	1.165.939	1.165.939	1.165.939
extracomptabel	XV Door heffing te dekken overhead	1.127.470	1.127.470	1.127.470	1.127.470	1.127.470	1.127.470	1.127.470	1.127.470	1.127.470	1.127.470
Saldo	extracomptabel	2.293.409	2.293.409	2.293.409	2.293.409	2.293.409	2.293.409	2.293.409	2.293.409	2.293.409	2.293.409
Mutatie egalisatievoorziening GRP (+/+ = toevoeging = last)		0	0	0	0	0	0	0	3.209	45.276	0
Stand egalisatievoorziening GRP per 31-12		1.925.403	1.280.699	753.288	409.730	203.971	72.346	16.088	19.297	64.573	39.017
Voorziening GRP		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand voorziening GRP per 01-01 (balansrek 1.2230.260)		10.381.557	9.857.576	5.363.383	3.613.421	2.271.476	1.199.413	685.114	340.297	65.117	7.894
toevoegingen	Dotatie voorziening	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582
	totaal toevoeging voorziening	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582	2.301.582
onttrekkingen	projecten 2015-2017 incl versnellingsagenda	2.825.563	3.469.987	1.406.403							
	X Watertaken	0	2.242.186	1.177.267	1.583.798	1.651.667	1.311.667	1.195.000	1.175.000	880.000	880.000
	XI Instandhouding	0	1.083.601	1.467.874	2.059.729	1.721.978	1.504.214	1.451.399	1.401.762	1.478.805	1.429.476
	totaal onttrekking voorziening	2.825.563	6.795.774	4.051.544	3.643.527	3.373.645	2.815.881	2.646.399	2.576.762	2.358.805	2.309.476
Mutatie voorziening GRP (+/+ = toevoeging, -/- = onttrekking)		-523.981	-4.494.192	-1.749.962	-1.341.945	-1.072.063	-514.299	-344.817	-275.180	-57.223	-7.894
Stand voorziening GRP per 31-12 (min.niveau € 0)		9.857.576	5.363.383	3.613.421	2.271.476	1.199.413	685.114	340.297	65.117	7.894	-0

Bijlage 5 Randvoorwaarden en uitgangspunten kostenberekening en exploitatie

Bij de berekening van de kosten en de exploitatieopzet zijn de hierna genoemde randvoorwaarden en uitgangspunten gehanteerd

- De geraamde kosten zijn exclusief BTW. De BTW wordt wel doorberekend in de rioolheffing, zie hiervoor de toelichting in paragraaf 3.2 en bijlage 2 bij het kostenonderdeel BTW.
- De maatregelen welke besteksmatig worden uitgewerkt (planmatige kosten) zijn geraamd inclusief de voorbereiding- en toezichtkosten en eventuele acceptatiekosten.
- Een jaarlijkse groei van het stelsel als gevolg van uitbreidingen (accessen) is in de instandhoudingskosten verwerkt. recente uitbreidingen zullen in de eerste jaren niet voor alle onderdelen leiden tot verhoogde instandhoudingskosten.
- Voor de globaal geraamde afzonderlijke maatregelen is een gering percentage (5%) onvoorzien opgenomen de bandbreedte van de globale ramingen bedraagt ca. 15%.
- Er is geen rekening gehouden met een post onvoorzien in de totale exploitatieopzet
- De kosten zijn gebaseerd op prijspeil 2017
- In de exploitatieberekening is geen rekening gehouden met een jaarlijkse indexering.
- Op basis van de beschikbare inspectieresultaten zijn de instandhoudingmaatregelen voor de komende periode ingepland, daarnaast is een schatting gemaakt van de te verwachte resultaten voor de komende jaren, op basis van kennis en ervaring van het stelsel en de geplande inspectiegebieden per planjaar, wordt jaarlijks de prognosematrix uitval geactualiseerd.
- Gezien de geografische ligging van Venlo zijn vooralsnog geen extra uitvoeringsmaatregelen ten aanzien van de extra grondwatertaken voorzien.
- Bij nieuwe ontwikkelingen en uitbreidingen wordt ingezet op een zo duurzaam mogelijk watersysteem (afkoppelen en infiltreren). Voor de transformatie van het hemelwatersysteem van het bestaande gebied is daarom een reservering opgenomen voor het benutten van kansen voor zowel actief afkoppelen als benutten meeliftkansen. Deze reservering wordt gehanteerd in plaats van het streven naar een jaarlijks af te koppelen percentage. Het afkoppelen draagt hierbij ook bij aan een waterrobuust Venlo.
- De algemene kosten personele lasten, bedrijfsvoering etc. worden met uitzondering van de heffing en invorderingskosten door middel van het berekende uurtarief voor het eigen personeel doorberekend in de kosten van de exploitatie.
- In de exploitatie berekening is op basis van een voorzichtige aanname uitgegaan van een jaarlijkse toename van het aantal aansluitingen met 15 st. vanaf 2019.
- Kwijtscheldingen van rioolheffingen voor niet draagkrachtigen worden gedekt uit de algemene middelen en zijn niet in de exploitatie meegerekend.
- Bij de exploitatieberekening is de minimum stand van de voorziening GRP op € 0,- gehouden. Een negatieve stand is niet toegestaan. Op basis van de huidige opzet is de kans op het negatief lopen van de voorziening GRP op korte termijn niet te verwachten. Indien dit toch mocht blijken zal hierop worden geanticipeerd. Bij het saldo van de egalatievoorziening GRP is gestreefd naar een zo laag mogelijk restsaldo. Het saldo mag daarbij op basis van voorschriften niet negatief staan. Op basis van de huidige opzet is dit ook niet het geval. Indien dit toch mocht blijken zal hierop worden geanticipeerd.